

NÅR UNGE BEGÅR VOLD

OM UNGDOMSKULTUR I SOCIALT BELASTEDE BOLIGOMRÅDER

AF CAND.SCIENT.SOC. MARIA LIBAK PEDERSEN

*This article examines violent youth cultures in socially disadvantaged residential areas in Denmark. The focus on these cultures stems from their identification by youth themselves when describing the local circumstances that contribute to their repeated involvement in violence. The tone among these young people is harsh and they seem to believe that an aggressive behaviour pattern is necessary for their own survival. Violent behaviour is expected and these expectations are difficult to counteract given the conventionality of violence within the culture. In that sense, the culture works to further reinforce the marginalization of these already marginalised youth. The article focuses on neighbourhood conditions and the social codes found among young people on the street. The stories they tell about the violence they have committed and the reality they experience depicts a particularly violent youth culture context.**

Indledning

I denne artikel behandles emnet unge og vold med fokus på ungdomskultur i socialt belastede boligområder i Danmark. Dette skyldes, at kulturerne i områderne er den forklaring, som de unge vægter højest i spørgsmålet om, hvorfor nogle unge begår vold. Udgangspunktet er resultater fra specialet *Voldelige ungdomskulturer* (Pedersen 2009), der er udarbejdet på Aalborg Universitet: Institut for Sociologi, Socialt Arbejde og Organisation. Derigennem benyttes det empiriske materiale fra undersøgelsen: *Når unge begår vold* (Pedersen 2008), som er gennemført i forbindelse med et praktikophold hos Det Kriminalpræventive Råd i foråret 2008.

De unge i undersøgelsen har alle begået vold med våben, og deres voldelige adfærd kan ses om en del af en længerevarende kriminel karriere, da de har begået andre former for kriminalitet en vold herunder indbrud, tyveri og røveri. De har en *risikolivsstil* i den forstand, at kriminalitetsniveauet i deres nærmiljø er højt samtidig med, at de har et stort forbrug af specielt hash. Det er forskelligt, hvor ofte de er indblandet i voldelige episoder, men størstedelen af dem er vant til at begå vold på ugentlig basis. Volden sker oftest i grupper på gaden, men der er forskel på de unges indstillinger til vold og på de følelser, som volden frembringer. På samme

* Title in English: *Violent Youth Cultures in Socially Disadvantaged Neighbourhoods*. Original in Danish.

måde er det forskelligt, hvor meget volden fylder i deres hverdag, og dette lader til at være uafhængigt af det reelle omfang.

Det er et billede af en særlig voldelig ungdomskultur, der tegnes i artiklen, ud fra unges fortællinger om den vold, de har begået, og den virkelighed, de har erfaret. I fortællingerne kæder de unge deres voldelige handlinger sammen med miljøet og kulturerne i de områder, som de færdes i til daglig. Det er på denne baggrund, at omdrejningspunktet i det følgende er forholdene i boligområderne og sociale koder blandt unge på gaden.

Kontakten til feltet

Datamaterialet til artiklen består af 10 dybdegående interviews med voldelige mænd i alderen 15-20 år og et supplerende spørgeskema med faktuelle oplysninger om informanterne (Pedersen 2008). Kontakten til feltet blev skabt på et tidspunkt, hvor informanterne opholdt sig på enten en sikret institution eller i fængsel som følge af en voldsrelateret forbrydelse, hvor et våben blev anvendt.

Der blev først taget kontakt til landets syv sikrede og særligt sikrede institutioner, da de huser unge med en voldelig adfærd. Henvendelserne skete skriftligt til forstanderne, hvorefter de var behjælpelige med at finde frem til unge inden for målgruppen. De unge fik efterfølgende tilsendt et brev vedrørende formålet med deres deltagelse i undersøgelsen, og det var ud fra brevet, at de indvilligede i at medvirke.

Udover institutionerne blev der rettet henvendelse til et af landets lukkede fængsler, som har særligt mange voldelige unge blandt de indsatte. Henvendelsen skete skriftligt til fængselsinspektøren, der gav tilladelse til, at de indsatte kunne henvende sig til en kontaktperson i fængslet på baggrund af et godkendt opslag om undersøgelsen. Kontaktpersonen var en ansat i fængslet med kendskab til de indsattes erfaringer med vold, og personen kunne derfor bekræfte relevansen af deres bidrag.

I forbindelse med interviewene i fængslet blev der udfærdiget en kontrakt for hver af informanterne med en række kriterier for opbevaring og bearbejdning af data. Derudover fandt interviewene i fængslet sted i et mødelokale, mens de på institutionerne blev foretaget på informanternes værelser. De er således alle udført i en institutionskontekst af betydning for de sociale positioner, det er muligt at indtage i interviewsituationen.

Gadekapital

Den teoretiske forståelse af voldelige ungdomskulturer, som benyttes i artiklen, knytter sig til begrebet *gadekultur* og forskning om de modstandsformer og sociale kodeks, der findes blandt unge på gaden. Der er foretaget adskillelige studier af gadekulturer, men der er generel enighed om, at det kræver bestemte færdig-

heder og kompetencer at leve et ungdomsliv på gaden, og at disse er af en ganske særlig karakter.

De norske sociologer Sveinung Sandberg og Willy Pedersen benytter betegnelsen *gadekapital* om de ressourcer, der er afgørende for, hvordan unge klarer sig i hierarkierne på gadeplan. Denne kapitalform er feltspecifik, hvorfor den virker stigmatiserende og ekskluderende i andre sociale felter (Sandberg & Pedersen 2007:83). Kapitalen kan med andre ord kun benyttes på gaden, og det er centralt i forhold til de unge, som i kraft af voldskulturene bekymrer sig om netop de færdsheder, som gør sig gældende der.

Årsager til gentagen vold

I interviewene giver informanterne nogle bud på, hvorfor unge begår vold, og den hyppigste forklaring er en manglende evne til at styre deres temperament i situationer, hvor de føler sig provokeret eller uretfærdigt behandlet. Det handler ifølge informanterne om at vise respekt, og netop respekt fra andre unge i miljøet er med til at bestemme deres sociale positioner på gaden. Der er imidlertid forskel på graden af informanternes tolerance og på alvoren af de problemer, der kan tilskrives deres temperament. Der er som følge heraf forskel på de situationer, som tidligere har fået informanterne til at reagere med vold, når den begås mod andre unge på gaden.

En anden forklaring på unges vold er den spænding, der ifølge nogle af informanterne er forbundet med udøvelsen. Spændingen forudsætter, at volden er en mere eller mindre kalkuleret handling, som giver udøveren et adrenalinkick i hverdagen. Den kan blive vanedannende og har for nogle af informanterne udviklet sig til en form for afhængighed. Dette betyder ikke, at de går rundt med en konstant trang til at begå vold, men lysten melder sig fra tid til anden, og den fører ofte vold med sig. Ofrene for volden udvælges på baggrund af deres fysik og umiddelbare styrke, hvor specielt en af informanterne bevidst går efter modstandere, der er ham fysisk overlegne, da graden af tilfredsstillelse er proportional med udfordringernes størrelse.

En tredje forklaring på volden er, at det gennem udøvelsen er muligt at tilegne sig en bestemt form for social status i nærmiljøet. Vold kan med andre ord være med til at skabe et bestemt image omkring ens person, som for nogle af informanterne er ønskværdigt. Dette er ikke ensbetydende med, at de nyder volden, men flere af dem er kendt som personer, man ikke vil *fucke med*. Et sådant image er med til at give respekt i miljøet, og respekt har som nævnt betydning for de unges sociale positioner på gaden. Imaget skaber dog samtidig visse forventninger til deres handlemåde, og disse forventninger synes at have betydning for de unges adfærd og deres opfattelse af sig selv.

Årsager til vold med våben

Ligesom informanterne giver forskellige bud på, hvorfor unge begår vold, giver de forskellige bud på, hvorfor unge begår vold med våben. Der er overordnet set tale om to forklaringer, hvoraf den første ligger i forlængelse af informanternes oplevelse af spænding. Dette skyldes, at et våben giver nogle af informanterne en følelse af magt, som er med til at øge adrenalinkicket, når volden udøves. Det er dog langt fra dem alle, der kan nikke genkendende til denne følelse, og der er stor forskel på de situationer, hvor informanterne har gjort brug af våben, og måden de har gjort brug af dem på.

Den anden og hyppigste forklaring på unges brug af våben er beskyttelse, og den udspringer af informanternes forestillinger om miljøet. I deres øjne er miljøet blevet hårdere, og volden er blevet grovere. Der er en forestilling om, at alle andre bærer våben, hvorfor det at bære våben betragtes som en fornuftig forholdsregel. Dette er problematisk, da sandsynligheden for at anvende et våben i praksis alt andet lige er større, hvis man selv er bevæbnet, og der er derfor tale om en falsk følelse af sikkerhed. Det er desuden uklart, hvorvidt der er tale om en *social overdriivelse*, men informanterne hæfter deres påstande på egne erfaringer fra nærmiljøet. Deres fortællinger er derfor ikke et udtryk for, at der generelt set er flere våben i omløb, men det kan være et tegn på, at brugen af våben er blevet mere udbredt i de kredse, hvor informanterne færdes.

Fælles for forklaringerne på vold og forklaringerne på vold med våben er, at de knyttes til miljøet og ungdomskulturerne i de områder, som de unge opholder sig i. Der er en hård tone blandt de unge i områderne, og et aggressivt adfærdsmønster anses som nødvendigt for at kunne begå sig. Herudover er der en forventning om, at konflikter løses ved brug af vold, og denne omgangsform blandt unge kan ses som en konsekvens af forholdene i områderne.

Sociale problemer i belastede boligområder

Alle informanterne har boet i et stærkt socialt belastet boligområde, og størstedelen af dem er opvokset i det de selv betegner som danske *ghettoer* eller problemfyldte områder. Det er miljøet i disse områder, som ifølge informanterne har størst forklaringskraft i spørgsmålet om, hvorfor nogle unge begår gentagen vold. Det er de sociale problemer i boligområderne, som de unge gør opmærksomme på, der fremhæves her, og hvordan disse problemer har været med til at skabe en særlig voldelig form for ungdomskultur.

I alt seks ud af de ti informanter har anden etnisk oprindelse end dansk, og de peger på, hvordan manglende integration har betydning for tilstandene i de boligområder, hvori de er opvokset. Størstedelen af beboerne tilhører etniske minoritetsgrupper, og det påvirker miljøet i områderne. Det skal i den forbindelse

nævnes, at det ikke er deres etnicitet, der i sig selv er problemet, men de forhold, der følger med, eksempelvis social isolation:

Det er sjovt, når man hører i nyhederne, hvorfor unge bliver kriminelle. Man giver altid forældrene skylden, og det forstår jeg ikke. Der er selvfølgelig nogle situationer, hvor det skyldes opvæksten i familien, men i forhold til unge med anden etnisk baggrund, så er det ikke pga. familien. Det skyldes det område, de bor i, de ting de bliver påvirket af, og alle de mennesker, som burde hjælpe, men som ikke gør det. Et godt eksempel er, da der i x [årstal] var krig i x [land], hvor jeg kommer fra. Der var der mange, som gik gennem krig og tortur, og de fik selvfølgelig psykiske problemer, fordi de oplevede det, der skete dernede. De flygtede så til Europa – til Danmark – for at få et lykkeligt liv, et stille og roligt liv, og for at deres børn skulle få en god opvækst og uddannelse. De kommer så til Danmark og bliver placeret i et asylcenter, og der bliver de holdt i to år eller flere. Når de så endelig får lov at komme ud i det danske samfund, så bygger man et område, hvor man putter alle dem og deres psykiske problemer ind i som en lille del af deres land. De kender ikke den danske kultur, de kender kun deres egen med tyveri, røveri og alt det, som skete dernede. Det tager de så med ind i boligområdet, hvor alle sammen er puttet ind i, som var det en kasse. Tror du, at de kan finde ud af at integrere sig selv og finde ud af danske værdier, normer og kultur? Nej, man er nødt til at placere dem rundt omkring i landet. Hvis jeg havde boet i Hellerup med fru Jensen og havde haft Morten og Daniel som legekammerater, så kan jeg garantere dig med hundrede procent sikkerhed, at jeg ikke havde siddet her i dag (Informant 17 år).

De sociale positioner i samfundet er ifølge informanten givet for flygtninge i Danmark, og det har negativ indvirkning på miljøet i boligområderne, der ofte ligger under for alvorlig kriminalitet og vold. Dette forhold har betydning for udviklingen af en kriminel adfærd hos de unge i området, hvilket underbygges af andre europæiske studier om subkultur blandt socialt ekskluderede unge (Terpstra 2006) og sammenhænge mellem kulturelle ungdomsidentiteter og forskellige typer af boligområder (Shildrick 2006). Det er eksempelvis blevet fremhævet, at grænsen mellem kriminelle og ikke-kriminelle handlinger er mere flydende i belastede boligområder end andre steder, og at vold er mere almindeligt blandt beboerne. Dette begrundes med, at trusler om vold er en strategi til at klare verden uden for områderne, og der findes som følge heraf en vis form for accept af kriminelle gerninger, så længe de begås af unge fra områderne.

Informanterne føler sig fremmede over for samfundet, og det gælder både de etniske minoritetsunge og de etnisk danske unge. Dette hænger sammen med, at boligområderne er præget af en særlig form for *højtudviklet* eller *avanceret marginalitet*, der i højere grad skal ses i lyset af beboernes sociale klasse end deres etniske oprindelse. Denne form for marginalitet ses i de fleste europæiske storbyer og sættes ofte i forbindelse med integration af flygtninge og indvandrere, ligesom den knyttes til fattigdom og ulighed i bestemte områder (Wacquant 1997). Den er således kendetegnet ved en territorial stigmatisering med negativ betydning for beboerne, da stereotype forestillinger om et område er med til at skabe usikkerhed og fordomme om området.

Den territoriale stigmatisering af områderne er problematisk, da specielt de unge beboere ifølge den svenske kulturforsker Ove Sernhede identificerer sig med det lokale i boligområdet. De unges fællesskaber kan på den måde ses som en konsekvens af den samfundsmæssige udvikling (Sernhede 2007), hvor de sociale problemer i boligområderne ifølge informanterne er med til at skabe en hård tone.

Sociale koder blandt unge på gaden

Det meste af informanternes selvrapporterede vold er sket i boligområderne og begrundes med sædvaner i miljøet. Det er ifølge dem nødvendigt at afmærke sit territorium, og de har i den forbindelse set sig nødsaget til at påtage sig en aggressiv og konfronterende facon fra en tidlig alder:

Du skal hele tiden være vågen især i det område, hvor jeg kommer fra. Der kan du ikke være svag i andres og dine venners øjne, for så ender det med, at de ikke vil gå rundt sammen med dig. Den gang, hvor vi var 13, 14, 15 år, der skulle vi være en del af det så, hvis der skete noget, hvis der var en, der diskuterede med dig, så skulle du være aggressiv over for ham - sådan ser jeg det. Man skal være aggressiv, for så gør han det ikke næste gang, i stedet for bare at være passiv, for så vil han blive ved. Det er med at gå hårdt til den, så det kan godt være, at man må dele en flad ud engang imellem, og det har jeg prøvet, men jeg har også selv fået en. Det var en hverdag for os (Informant 19 år).

De fleste af informanterne beskriver vold som en naturlig del af deres hverdag, da en aggressiv adfærd og et ry som *farlig* er med til at give beskyttelse i områderne. Det er ikke muligt at klare sig alene, og de unge færdes derfor i små grupper med et sammenhold af en helt særlig karakter og betydning. De fleste af informanternes venner og bekendte kommer således fra de samme belastede boligområder som informanterne selv og slås med de samme sociale problemer. Der findes en dobbelt-

hed heri, da de unge på den ene side føler sig mindre sårbare, når de er sammen, mens de på den anden side er bevidste om, at de er hinandens dårlige selskab:

Når vi er sammen, så er vi stærke, men når vi er meget sammen og ikke har noget arbejde, så ender vi i problemer. Når jeg ikke har noget arbejde, så ender jeg i problemer. Hvis man ikke har noget at lave, så står man op klokken 12.00, ruller en joint, og mødes med de andre, og så står vi der og hænger som en flok aber. Er der så en, der siger noget forkert, så sker der forfærdelige ting (Informant 18 år).

I vennekredsen påvirker de unge hinanden i negativ retning, og det gælder specielt, hvis de har for meget fritid sammen. En del af volden begås af kedsomhed, og den kan ifølge informanterne undgås, hvis ikke de overlades til sig selv på gadehjørnerne. Der er dog intet, som tyder på, at vold er en tilsigtet hændelse i disse situationer, og den skal derfor ikke sættes i forbindelse med den fremsatte forklaring om behov for spænding i hverdagen.

Den gensidige negative påvirkning af de unge i miljøet er en betragtning, som kan spores tilbage til klassisk kriminologiske studier som *Delinquent Boys* (1955) af Albert K. Cohen. I forlængelse heraf er det interessante, at informanterne kæder deres voldelige handlinger sammen med vennernes forventninger til deres handlemåde. Der er med andre ord en forestilling om, hvordan man i grupperne håndterer en konflikt, når en sådan opstår, og denne forestilling ser informanterne sig ude af stand til at bryde med:

(...) hvis jeg ikke gjorde noget, så ville mine venner tænke: "Hvad er det for noget? Hvorfor gør du ikke noget? Hvorfor står du bare der og glor på ham?" Og det er en svær situation, når man kommer i sådan en, tro mig. Det er en rigtig svær situation (Informant 18 år).

Problemet er imidlertid ikke kun de unges forventninger til hinanden, da alt tyder på, at informanterne har udviklet samme forventninger til deres egen adfærd. Deres forventninger til sig selv og hinanden afføder således en negativ spiral af voldelige handlinger i overensstemmelse med forskrifterne i miljøet. Denne form for handlen er nødvendig, hvis de skal bevare troværdigheden over for hinanden, da netop troværdigheden afhænger af de moralske forpligtigelser, der knytter sig til de unges sociale positioner og roller i områderne (jf. begrebet *indtryksstyring*).

De unges forventninger til hinanden kan endvidere ses som en del af en *gadekode*, hvor det er deres evner til at aflæse omgivelserne, der er afgørende for, hvordan de klarer sig blandt andre unge på gaden. Det er en regulering af sociale

interaktioner i offentligheden, der er grundlaget for koden, da det først og fremmest handler om at opfange de tegn, som forudsiger, hvad der kommer til at ske, og dernæst vise, at man er i stand til at håndtere situationerne (Anderson 2000). Der er sagt på en anden måde udviklet en *gadekode* i gadekulturerne, som består af uformelle regler vedrørende de unges interpersonelle adfærd. Denne gælder specielt i forhold til vold, da *gadekoden* bestemmer, hvornår udøvelsen er anerkendt og måske endda forventet. Ifølge den amerikanske sociolog Elijah Anderson er en sådan kode en form for overlevelsesstrategi i kriseramte områder, og den hviler på den retfærdighed, der udvises på gaden, hvilket er årsagen til, at elementer som respekt og omdømme har særlig stor betydning.

Viden om de sociale koder blandt unge på gaden er i udgangspunktet defensiv, og den er i overensstemmelse med informanternes udtalelser nødvendig for at kunne begå sig. Det der startede som et forsøg på at opnå spænding eller prestige er imidlertid med til at forstærke billedet af de unge som marginaliserede, og den voldelige adfærd kan derfor opfattes som en form for selv-eksklusion. Der finder en moralsk socialisering sted, når de unge er sammen, hvor vold er lig *smartness*, der accepteres moralsk, så længe den begås af dem selv (Terpstra 2006). Der er en norm blandt de unge om, at vold benyttes til håndtering af konflikter, og de vil derfor fremstå som svage, hvis ikke de følger et voldeligt adfærdsmønster. Voldspotentialet kan således forstås som en beskyttelsesfaktor, der skal ses i lyset af de unges forventninger til hinandens adfærd og deres forestillinger om maskulinitet.

Maskulinitet og kropslig kapital

Voldelige ungdomskulturer beskrives ofte som maskulint dominerede fællesskaber, og netop volden er forbundet med informanternes maskulinitetsfølelse. I alle lokalområder eksisterer strukturerede relationer mellem forskellige maskuliniteter, hvoraf den mest magtfulde bærer præg af lokalområdet (Connell & Messerschmidt 2005). Det er på denne baggrund muligt, at indtage en plads øverst i hierarkiet i et bestemt område, hvis man tilegner sig de kompetencer, som har størst værdi i området uafhængigt af ens position andre steder. Maskulinitetsformerne er således institutionaliserede, og de formes i deres sociale omgivelser. De voldelige unge kan derfor fremstå som hegemoniske i deres nærmiljø, selvom de i et bredere samfundsperspektiv er marginale.

Den voldelige adfærd kan yderligere være en måde at gøre krav på maskulinitet på, når der opstår konflikter mellem grupper, da maskulinitet kan opnås gennem *tough behaviour* (Terpstra 2006) og konstruktionen af *the tough guy* (Messerschmidt 2005). De unge skaber en kønsidentitet, hvorigennem det er muligt at hævde sig alene på baggrund af sin maskulinitet. Denne er for informan-

terne knyttet til udøvelsen af vold, da volden er med til at positionere dem internt i grupperne og på gaden.

En positionering som *farlig* er ønsket af nogle af informanterne, og farligheden kan ligeledes knyttes til gadens hierarki og de unges maskulinitet. Der ligger for de etniske minoritetsunge en mulighed i den kategorisering, som sker alene på baggrund af forestillinger om deres forskellighed fra det etnisk danske. De unge tilhørende en etnisk minoritet har med andre ord lettere ved at iscenesætte sig selv som *farlige*, og deres etnicitet bliver på den måde en form for kapital med betydning for deres sociale positioner i miljøet. I relation til informanterne er der dog hovedsageligt tale om en form for *kropslig kapital*, der knytter sig til deres forsøg på at sætte sig igennem kropsligt ved aktivt at udøve vold. Det kropslige handler på den måde om at gøre sig fysisk ved eksempelvis at slå, hvorved den sociale position går på tværs af etnicitet.

Forklaringer - ikke bortforklaringer

Informanterne forsøger at retfærdiggøre deres voldelige handlinger ved at henvise til omstændighederne for volden, hvilket kan opfattes som en form for rationalisering over egen adfærd for at fjerne bebrejdelse fra sig selv og andre (Sykes & Matza 1957). De gør dog samtidig opmærksom på, at kun de kan drages til ansvar for den fysiske udøvelse af volden, og der er derfor tale om en slags dobbelt kommunikation. Informanterne forsøger at neutralisere volden, men de frasiger sig ikke ansvaret, og der sker på den måde et diskursskrifte i deres fortællinger, da de både gør brug af en individuel moralsk diskurs og en diskurs om forklaring.

Sandberg og Pedersen har tidligere beskrevet, hvordan kriminelle unge gør brug af henholdsvis en *undertrykkelsesdiskurs* og en *gangsterdiskurs* i deres fortællinger. Diskurserne er modsætninger, men de unge trækker på begge i deres møde med forskerne, og balancegangen skal ses som en vigtig del af deres *gadekapital* (Sandberg & Pedersen 2007). I *undertrykkelsesdiskursen* opfatter de unge sig selv som marginaliserede, og de forsøger at fralægge sig ansvaret for deres handlinger ved at forstå sig selv som ofre. Derved positioneres de som undertrykte med negativ betydning for deres selvrespekt, og det er dette forhold, *gangsterdiskursen* skal ses i lyset af. Denne diskurs er netop tegn på, at de unge har brug for at fastholde følelsen af, at være aktører i eget liv. Det er desuden vanskeligt for dem at klare sig på gaden, hvis de opfatter sig selv som ofre, og det er netop derfor, at de ifølge Sandberg og Pedersen skaber to selvrepræsentationsbilleder.

Begge diskurserne kan forstås som sande, men det er vigtigt for informanterne at fremstå som handlende individer frem for blot reagerende individer. En offerrolle giver let en følelse af afmagt (Sandberg & Pedersen 2007), og informanterne ønsker at blive positioneret som farlige og stærke. Dette er efter alt at dømme

årsagen til, at de trods teknikker til forklaring vedkender sig ansvaret for deres voldelige gerninger.

Moralsk bevidsthed

Voldelige ungdomskulturer kan således ikke reduceres til et normproblem. Der kan ganske vist sås tvivl om, hvorvidt informanterne er i stand til at kæde deres handlinger sammen deres opfattelser af virkeligheden. De har ingen problemer med at skelne mellem 'rigtigt' og 'forkert', men de har vanskeligt ved at sætte deres egne handlinger ind i den virkelighed, de beskriver. En moralsk afvigende adfærd er imidlertid ikke det samme som et moralsk ubevidst individ (Sykes & Matza 1957), og informanterne kan betragtes som moralsk bevidste i det omfang at de i udgangspunktet anerkender samfundets normer og værdier. Dette understøttes af, at de forsvare deres voldelige handlinger, hvilket kan ses som et bevis på, at de anerkender de moralske problemstillinger. Deres holdninger til vold er alt andet lige modstridende med deres erfaringer, hvilket tyder på, at normerne er situationelle og suspenderes af informanterne i en tidsbegrænset periode grundet ungdomskulturerne i områderne.

Litteratur

Anderson, Elijah (2000): *Code of the Street: Decency, Violence and the Moral Life of the Inner City*. New York/London: Norton

Cohen, Albert K. (1955): *Delinquent Boys: The Culture of the Gang*. New York: The Free Press

Connell, Raewyn & James W. Messerschmidt (2005): "Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept" i *Gender and Society* vol. 19(6); side 829-859

Messerschmidt, James W. (2005): "Men, Masculinities and Crime" i Michael S. Kimmel, Jeff Hearn & R. W. Connell (red.): *Handbook in Studies on Men and Masculinities*; side 196-212. SAGE Publications

Pedersen, Maria Libak (2008): *Når unge begår vold med våben: En interviewundersøgelse blandt indsatte*. Det Kriminalpræventive Råd; Internt notat

Pedersen, Maria Libak (2009): *Voldelige ungdomskulturer: Et sociologisk studium af vold og brugen af våben blandt socialt udsatte unge*. Aalborg Universitet Institut 1 – Sociologi, Socialt arbejde og Organisation; Speciale

Sandberg, Sveinung & Willy Pedersen (2007): *Gatekapital*. Oslo: Universitetsforlaget, 2. oplag

Sernhede, Ove (2007): "Forstadens 'truende' unge mænd" i *Social Kritik: Tema: Unge som trussel* nr. 108; side 18-39

Shildrick, Tracy (2006): "Youth culture, subculture and the importance of neighbourhood" i *Young: Nordic Journal of Youth Research*, vol. 14(1); side 61-74

Sykes, Gresham M. & David Matza (1957): "Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency" i *American Sociological Review*, vol. 22(6); side 664-670

Terpstra, Jan (2006): "Youth subculture and social exclusion" i *Young – Nordic Journal of Youth Research*, vol. 14(2); side 83-99

Wacquant, Löic J. D. (1997): "Marginalitet i storbyerne i det kommende årtusinde" i *Social Kritik: Tema: Globalisering – Civile samfund – Demokrati* nr. 52/53; side 40-49

Adresse:

Justitsministeriets Forskningskontor

Slotsholmsgade 10

DK 1216 København K.

E-post: mpe@jm.dk